

Rammebeskrivelse for pædagogisk tilsyn i dagtilbud

April 2022

Indhold

Indledning	2
Lovgrundlag og formål	2
KL's pejlemærker for tilsyn	3
Tilsynets indhold	4
Tilsynstyper	4
Det ordinære tilsyn	4
Det løbende tilsyn	5
Det opfølgende tilsyn	5
Det skærpede tilsyn	6
Kvalitetsforståelse	7
Inddragelse af data	7
Afrapportering	8
Anmærkninger	9
Tilsynsprocessen	9
Systematik og uvildighed i tilsynet	9
Særligt for Dagplejen	10

Indledning

Med udgangspunkt i styrkelsen af lovgivningen og de nye krav til det pædagogiske tilsyn i dagtilbud som trådte i kraft d. 1. januar 2022, har Dagtilbudsafdelingen foretaget nogle ændringer af tilsynskonceptet i dagtilbud i Vejle Kommune.

Lovgrundlaget for det kommunale tilsyn er beskrevet i Dagtilbudsloven samt Vejledning om dagtilbud. I følge Dagtilbudsloven § 5 er kommunalbestyrelsen forpligtet til at føre tilsyn med indholdet i dagtilbuddene. Tilsynsforpligtelsen gælder alle former for dagtilbud i kommunerne, dvs. kommunale- og private daginstitutioner, samt dagplejen og private pasningsordninger. Denne rammebeskrivelse er gældende for de kommunale- og private daginstitutioner samt de selvejende.

I forhold til Dagplejen og de private pasningsordninger er tilsynet i delegeret til lederen af Dagplejen. Tilsynet hos den enkelte dagplejer udføres af dagplejepædagoger, som fører tilsyn ud fra den samme overordnede rammebeskrivelse for tilsyn med dagtilbud i Vejle Kommune.

Tilsynsrammen er udarbejdet i samarbejde mellem Dagtilbudsafdelingen og repræsentanter for kommunale daginstitutionsledere. Rammerne for tilsynet er med udgangspunkt i Danmarks Evalueringsinstituts publiceringer "Kvalitet i dagtilbud – pointer fra forskningen"(EVA, 2017), "Stil skarpt på tilsyn – et redskab til udvikling af det pædagogiske tilsyn med dagtilbud" (2015), "Pejlemærker for god kommunal tilsynspraksis (KL, 2021) samt principper fra kortlægningsredskaberne SSTEW, ECERS-3.

Lovgrundlag og formål

Dagtilbudsloven § 5 beskriver, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at føre tilsyn med det pædagogiske indhold af dagtilbuddene. Med det pædagogiske indhold forstås de pædagogiske læringsmiljøer, herunder de fysiske rammer, som understøtter et godt læringsmiljø. De pædagogiske læringsmiljøer består af de muligheder for trivsel, læring, udvikling og dannelse, som dagtilbuddet giver børnene. Det omfatter derfor både børns leg, planlagte- og spontane aktiviteter, rutinesituationer samt de samspil og relationer, som børnene tilbydes.

Formålet med det pædagogiske tilsyn er todelt, idet det både har et kontrolperspektiv i forhold til overholdelse af den gældende lovgivning samt Vejle Kommunes målsætninger og prioriterede indsatser i dagtilbud. Det pædagogiske tilsyn er også en kvalitetssikring af nuværende praksis og en mulighed for drøftelse af udviklingsmuligheder i det enkelte dagtilbud.

KL's pejlemærker for tilsyn

KL har 8 pejlemærker for god kommunal tilsynspraksis, som stiller krav til kommunerne om at have klare rammer for tilsynet lokalt. Pejlemærkerne har medvirket til en styrkelse af Vejle Kommunes tilsynspraksis og ses her:

1. Kommunalbestyrelsen har indsigt i og tager ansvar for vurdering og opfølgning på kvalitet i alle dagtilbud. Rammen for den kommunale tilsynspraksis er politisk forankret. Rammen forholder sig bl.a. til kadence for tilsyn, uvildighed samt brugen af henholdsvis anmeldt og uanmeldt tilsyn.
2. Den kommunale tilsynspraksis involverer hele ledelses- og styringskæden for at sikre ejerskab, mening og forankring.
3. En kommunal tilsynspraksis står på en beskrevet, kendt og forankret kvalitetsforståelse, der sikrer, at tilsynsførende, leder, pædagogisk personale og forældre har en fælles forståelse af, hvordan pædagogiske læringsmiljøer af god kvalitet ser ud i kommunens dagtilbud. Afsættet for en lokale kvalitetsforståelse er den styrkede pædagogiske læreplan og det pædagogiske grundlag. På sigt vil udviklingen af en dansk kvalitetsundersøgelse kunne styrke kvalitetsforståelsen.
4. En kommunal tilsynspraksis inddrager alle parter perspektiver på kvalitet, så tilsynet både belyser børnenes, forældres, det pædagogiske personales og ledelsens perspektiv på kvalitet.
5. En kommunal tilsynspraksis trækker på flere metoder, herunder observationer. Brug af flere forskellige metoder muliggør, at både den strukturelle kvalitet, de pædagogiske processer i læringsmiljøerne og børnenes udbytte belyses i tilsynet. Ligeledes understøtter en bred metodetilgang, at børnenes, medarbejderes, ledelsens og forældrenes perspektiv på kvalitet indgår i tilsynet.
6. En kommunal tilsynspraksis inddrager relevante kvalitative og kvantitative data i planlægning, gennemførelse og opfølgning på tilsynet med henblik på såvel myndighedsopgaven som kvalitetsudviklingen af dagtilbudsområdet. Brugen af data i det kommunale tilsyn bygger på transparens, fælles forståelse og et ressourceforbrug, der står mål med udbyttet.
7. Tilsynets struktur for afrapportering sikrer, at de forskellige niveauer i organisationen samt forældrene får den relevante viden om kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer. Tilsynets indsigt i kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer fører til dialog og målrettet, differentieret og effektiv opfølgning. Opfølgningen sker på flere niveauer og både forvaltning, ledelse og det pædagogiske personale spiller en rolle i opfølgningen.
8. En kommunal tilsynspraksis skaber rammer for refleksion over kvaliteten af læringsmiljøerne, styrker evalueringskulturen og indgår i kommunens samlede tilgang til kvalitetsudvikling, hvor viden om kvalitet og justering af praksis indgår i en vedvarende proces.

Tilsynets indhold

Tilsynets indhold indebærer følgende:

Forud for tilsynet

Planlægning af tilsyn varestages af den tilsynsførende konsulent. Forud for tilsynet sendes en advisering til dagtilbuddet om, at de inden for de kommende tre måneder vil få et uanmeldt tilsynsbesøg. Dagtilbudslederen vil ligeledes modtage spørgeskema samt øvrigt tilsynsmateriale og frist for udfyldelse.

Tilsynssagen oprettes i sbsys, hvor både dagtilbud og dagtilbudsafdelingen kan tilgå fælles dokumenter, der vedrører det pågældende dagtilbud. Dagtilbudslederen er ansvarlig for at dele relevante dokumenter, som ikke kan tilgås fra institutionens hjemmeside.

Tilsynstyper

Der er fire tilsynstyper:

- Det ordinære tilsyn
- Det løbende tilsyn
- Det opfølgende tilsyn
- Det skærpede tilsyn

Hvert andet år gennemføres det ordinære tilsyn. Det efterfølgende år er der et opfølgende tilsyn. Det løbende tilsyn udføres i det daglige samarbejde mellem dagtilbuddet og dagtilbudsafdelingen. Det skærpede tilsyn er ved bekymring.

Det ordinære tilsyn

Det ordinære tilsyn er tilrettelagt som en kombination af to dele; et uanmeldt tilsyn med observationer og et efterfølgende tilsynsmøde, hvor der gives læringsfeedback og er dialog og drøftelse af det pædagogiske indhold.

- **Uanmeldt tilsynsbesøg med observation af dagtilbuddets læringsmiljøer**
Tilsynsbesøget er uanmeldt og foretages af en til to tilsynsførende konsulenter fra dagtilbudsafdelingen. Der indgår systematiseret observation af to til fire timers varighed afhængig af dagtilbuddets størrelse og antallet af huse. En børnegruppe observeres og følges i den første time. Derefter vil den tilsynsførende konsulent observere i dagtilbuddet øvrige læringsmiljøer, både indendørs og udendørs. Der opfordres til, at dagtilbudslederen deltager i observationerne.
- **Anmeldt tilsynsbesøg med lærings- og tilsynsdialog med afsæt i det forudgående tilsynsbesøg samt det øvrige tilsyns- og datamateriale**
Cirka to til tre uger efter tilsynsbesøget med observation afholdes en lærings- og tilsynsdialog. Afsættet for denne drøftelse er observationer samt øvrig indsamlet data. Den tilsynsførende konsulent har på forhånd udarbejdet en dialogguide, der

sikrer systematik og fastholdelse af de temaer, der bør være fokus på ud fra indsamlede data og udvalgte krav, som tilsynet ifølge § 5a tager udgangspunkt i.

I lærings- og tilsynsdialogen deltager både ledelse, medarbejderrepræsentanter samt en forældrerepræsentant, således de forskellige perspektiver bringes i spil i forhold til vurderingen af den pædagogiske kvalitet i dagtilbuddet. Ligeledes opfordres der til, at invitere dagtilbuddets pædagogiske rådgiver fra Tværfagligt Center for Børn og Unge (TCBU) med, da vedkommende ofte har et tæt samarbejde med dagtilbuddet. Hvis dagtilbudslederen har deltaget i observationerne, opfordres vedkommende til at give en faglig feedback ud fra hvad hun/han så og erfarerede den pågældende dag.

Lærings- og tilsynsdialogens varighed afhænger af institutionens størrelse, men som udgangspunkt to timer dog længere ved dagtilbud med flere enheder.

Den tilknyttede kontaktkonsulent som har den understøttende ledelse i det pågældende dagtilbud, deltager altid i lærings- og tilsynsdialogen i det ordinære tilsyn samt ved opfølgingsmøder, således at de efterfølgende kan følge op på fokus- og opfølgingspunkter og dermed sikre løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet i dagtilbuddet

Det løbende tilsyn

Det løbende tilsyn tager afsæt i dagtilbuddets mål og metoder i det pædagogiske arbejde. Det løbende tilsyn udføres i det daglige samarbejde og kontakt mellem dagtilbuddet og dagtilbudsafdelingen. Det foregår via strukturerede samarbejds- og udviklingsforløb mellem dagtilbudslederne og dagtilbudsafdelingen. Eksempler herpå er:

- Ledermøder med dagtilbudsafdelingen
- Områdeledermøder med dagtilbudsafdelingen
- LederUdviklingsSamtaler (LUS)
- Opfølgning fra henvendelser fra forældre, ansatte eller andre samarbejdspartnere
- Institutionsbesøg foranlediget af særlige behov
- Projekter og udviklingsarbejde
- Deltagelse i kompetence- og udviklingsforløb
- Pædagogiske dage hvor konsulenter fra dagtilbudsafdelingen deltager
- Arbejds miljø og audit
- Økonomisk opfølgning
- Trivselsmålinger
- Forældretilfredshedsmålinger
- Sygefraværsstatistik

Det opfølgende tilsyn

Det opfølgende tilsyn gennemføres ud fra forskellige faktorer og har den fælles ramme, at det er en opfølgning på noget, som er gået forud. Der er tre overordnede faktorer, der udløser et opfølgende tilsyn:

- ➔ Hvert andet år foretages der et opfølgende tilsyn af den tilknyttede kontaktkonsulent, dvs. modsat det år, hvor der er ordinært tilsyn. Rammen for tilsynet er, at kontaktkonsulenten kommer anmeldt i en varighed af to timer. Der

indgår observationer og tilsynsdialog. Dagtilbudslederen har forud for tilsynet modtaget en dagsorden. Udgangspunktet for tilsynet er den seneste tilsynsrapport med fokuspunkter og har derfor et udviklingsperspektiv, ift. udviklingen af den pædagogiske kvalitet i det pågældende dagtilbud. Ved opfølgende tilsyn i de private dagtilbud, er det tilsynskonsulenten både er ansvarlig for det ordinære tilsyn samt det opfølgende tilsyn.

- ➔ Ved opfølgningspunkter i det ordinære tilsyn, vil der altid forekomme et opfølgende tilsyn af kontaktkonsulenten og tilsynskonsulenten.
- ➔ Der foretages opfølgende tilsyn ved konkrete henvendelser fra borgere, forældre, personale eller andre. Et opfølgende tilsyn på baggrund af konkrete henvendelser kan både være anmeldt eller uanmeldt.

Det skærpede tilsyn

Formålet med at iværksætte et skærpet tilsyn er at afdække alvorlige bekymringer i forhold til dagtilbuddets drift og overholdelse af lovgivningen samt at sikre, at forholdene bringes i orden hurtigst muligt. Skærpet tilsyn indebærer intensiveret tilsyn med dagtilbuddet.

Hvis der i det ordinære-, løbende- eller opfølgende tilsyn er forhold, der giver anledning til bekymring eller alvorlig bekymring, vil den tilsynsførende konsulent give en henstilling. Henstillinger er en skærpede, der kræver at den tilsynsførende konsulent afdækker problemstillingen så grundigt som muligt, hvorefter der vurderes forskellige løsningsmuligheder i samarbejde med dagtilbudslederen. Dagtilbudslederen skal efterfølgende udarbejde en handleplan for, hvordan der rettes op på de problemstillinger, der har udløst det skærpede tilsyn. Dagtilbudschefen inddrages og skal godkende handleplanen.

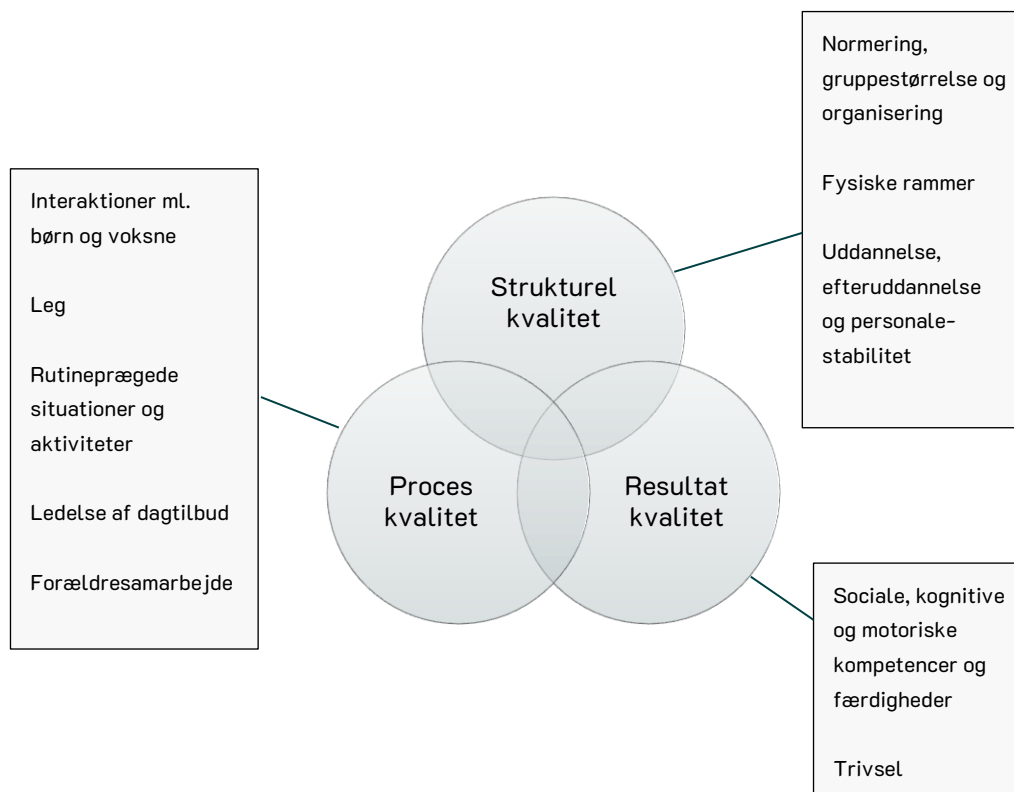
Ved henstillinger, vil der altid ske en opfølgning, som indebærer uanmeldte og/eller anmeldte tilsyn i en afgrænset periode. I forlængelse heraf vil der altid udarbejdes en ny tilsynsrapport, som offentliggøres på dagtilbuddets hjemmeside. Ligeså er der pligt om, at forvaltningen informerer forældrebestyrelsen, når et dagtilbud er under skærpet tilsyn.

Fagprofessioner i Tværfagligt Center for Børn og Unge (TCBU) kan få konkrete opgaver i at understøtte lege- og læringsmiljøet i den enkelte daginstitution, når der gives opfølgningspunkter eller henstillinger. Samarbejdet aftales mellem Dagtilbudsafdelingens tilsynskonsulenter og distriktslederne fra TCBU i en afstemt handleplan og kontrakt.

Kvalitetsforståelse

Forskning om kvalitet i dagtilbud og betydningen heraf i forhold til børns trivsel, læring, udvikling og dannelse kan opdeles i tre dimensioner; strukturel kvalitet, proceskvalitet og resultat-kvalitet. De tre kvalitetsdimensioner udgør sammen med dagtilbudsloven, det pædagogiske grundlag og Vejle Kommunes delpolitik "Det er for børn," det samlede vurderingsgrundlag og dermed også kvalitetsforståelsen i tilsynet.

Kvalitetsdimensionerne er illustreret herunder og anvendes som analyseredskab i forhold til behandling og fortolkning af indsamlet data i forbindelse med tilsyn.

Inddragelse af data

Tilsynet med det pædagogiske indhold har både kvantitative- og kvalitative data, herunder observationer – som understøtter vurderingen af det enkelte dagtilbud.

Der observeres ud fra overordnede temaer, som er udarbejdet ud fra forskningsresultater vedr. kvalitet i pædagogisk praksis (EVA, STTEW og ECERS-3) samt med afsæt i det pædagogiske grundlag. De overordnede observationstemaer er:

- Observation af læring der understøtter og udvider barnets læring og kritiske tænkning.
- Observation af inklusion og fællesskaber for børn i udsatte positioner.
- Observation af atmosfære og interaktion børn og voksne imellem.
- Observation af indretning med udgangspunkt i børnenes læringsbehov.
- Observation af sproglige læringsmiljøer.

For at sikre et bredt og validt vurderingsgrundlag, anvendes forskellige datakilder og metoder, hvilket er illustreret i følgende dataoversigt samt hvilke temaer de forskellige data afdækker viden omkring i forhold til kvalitet i dagtilbud:

	Strukturel kvalitet Organisering, normering, gruppetørrelse	Proceskvalitet Pædagogiske processer	Resultatkvalitet Børnenes udbytte
Dokumentanalyse Alle dokumenter, som indgår i dokumentanalysen er grundlag for både interview (tilsynsdialog) og læringsfeedback.	Den styrkede læreplan Nøgletalsanalyse	Den styrkede læreplan Forældretilfredshedsundersøgelse	Evaluering af den styrkede læreplan Forældretilfredshedsundersøgelse Sprog- og dialograpport fra Hjernen & Hjertet
Interview Respondenter er ledelse, pædagogisk personale, forældrerepræsentant og evt. pæd. rådgiver.	X	X	X
Observation	X	X	X
Spørgeskema Respondenter er ledelse, pædagogisk personale, forældrerepræsentant.	Spørgeskema vedr. prioriterede indsatser Lege- og læringsmiljøvurdering	Spørgeskema vedr. prioriterede indsatser Lege- og læringsmiljøvurdering	

Afreportering

På baggrund af det pædagogiske tilsyn udarbejder og offentliggør kommunen mindst hvert andet år en tilsynsrapport for hvert dagtilbud. Hvis der er flere enheder i et dagtilbud med samme ledelse og forældrebestyrelse, vil hver enhed have et separat afsnit i tilsynsrapporten, således at det tydeliggøres, hvis der er markant forskellighed i den pædagogiske kvalitet. Hvis det er tilfældet, vil den pågældende enhed få et opfølgende tilsyn.

Forældrebestyrelsen orienteres om tilsynsrapporten igennem dagtilbudslederen.

Den færdige tilsynsrapport sendes til gennemlæsning og kommentering hos dagtilbuddets leder, hvorefter den tilsynsførende konsulent færdiggør rapporten og denne offentliggøres på dagtilbuddets hjemmeside derefter. Tilsynsrapporten danner grundlag for det videre udviklingsarbejde i dagtilbuddet.

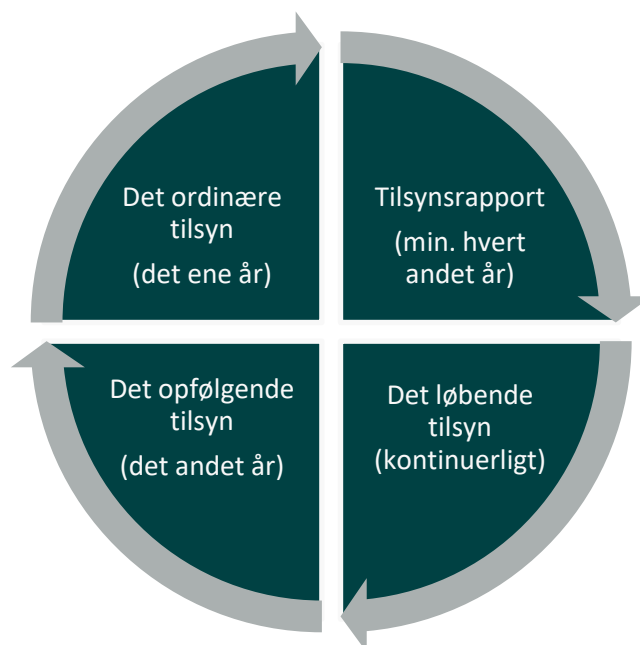
Formålet med tilsynsrapporten er at bidrage til åbenhed og gennemsigtighed om kvaliteten. Den skal ligeså indgå i den løbende kvalitetsudvikling af dagtilbuddene.

Anmærkninger

Der er tre typer anmærkninger i tilsynsrapporten:

- **Fokuspunkter** henviser til, hvilket fokus dagtilbuddet med fordel bør forholde sig til og handle på. Fokuspunkter indgår altid i en afrapportering.
- **Opfølgningspunkter** kræver en målrettet indsats og udløser et opfølgende tilsyn.
- **Henstillinger** udløser en skærpehed og dagtilbudsleder skal udarbejde en handleplan, der skal godkendes af dagtilbudschefen. Ved henstillinger udløses der et skærpet tilsyn og opfølgende tilsyn.

Tilsynsprocessen

Systematik og uvildighed i tilsynet

Uvildighed sikres ved at tilsynet udføres på et tydeligt og systematiseret grundlag, så kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer vurderes på et ensartet og gennemsigtigt grundlag.

I dagtilbud i Vejle Kommune er der én tilsynsførende konsulent, der har hovedansvaret for tilsynsopgaven. Den tilsynsførende konsulents arbejdsområde er kvalitet og tilsyn i dagtilbud og adskiller sig derfor fra de øvrige konsulents arbejdsområde, som er ledelse, udvikling og arbejdsmiljø. Organiseringen sikrer en adskillelse af tilsynsopgaven og dagtilbudsafdelingens generelle ledelse og understøttelse af dagtilbuddene, samt giver grundlag for en konstruktiv, uvildig og gennemsigtig tilgang.

Den tilsynsførende konsulent er ansvarlig for indsamling af data, herunder observationer. I tilsynsdialog og læringsfeedback deltager også kontaktkonsulenten, som er tilknyttet det pågældende dagtilbud i forhold til understøttende ledelse og udvikling.

Særligt for Dagplejen

Dagtilbudsafdelingen vil føre et årligt overordnet tilsyn i Dagplejen, hvor fokus er på, hvordan der føres tilsyn i Dagplejen, samt hvordan der arbejdes med de prioriterede indsatser. Det ene år inviteres til en fælles tilsynsdialog, hvor dagplejeledelsen, tilsynskonsulent, kontaktkonsulent, dagtilbudschef samt medarbejderrepræsentanter og forældrebestyrelsesformand deltager. Der udarbejdes efterfølgende en overordnet tilsynsrapport for Dagplejen, som offentliggøres på hjemmesiden. Det efterfølgende år vil der været et opfølgende tilsyn mellem dagplejeledelsen og den tilknyttede kontaktkonsulent fra Dagtilbudsafdelingen.